

MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ
KURSSILIITE
Laulu

Laulun peruskurssi 1

Tavoitteet

Oppilas oppii kehittämään äänenkäyttönsä perustekniikkaa, tutustuu aloittelijalle sopivaan lauluohjelmistoon sekä saa valmiuksia esiintyä pienimuotoisissa musiikkitilaisuuksissa.

Sisältö

Vähintään seuraavan ohjelmiston harjoittaminen opettajan harkinnan mukaan:

- 1) kaksi laulua tai aariaa renessanssin ja / tai barokin ajalta alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 2)
- 2) kahdeksan laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä lied-ohjelmistosta alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 3a)
- 3) 10 suomalaista laulua ja kansanlaulusovitusta alkukielellä (ainakin suomen- ja ruotsinkielellä, ohjelmistoluettelon osasto 7, lähinnä 7a ja 7d) Tämän osaston lauluista voi 1/3 olla ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä.

Ohjelmistoryhmissä tulee olla yhteensä vähintään 20 laulua. Ohjelmiston vaikeusaste on ohjelmistoluettelon 3 - 4 tasojen mukainen.

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista ja ryhmäopetusta sekä esiintymisiä lukuvuosittain

Suoritukset

I Ohjelmiston harjoittaminen ja esiintyminen lukuvuosittain

II Kurssisuoritus

a) yksi laulu ryhmästä 1 alkukielellä

b) yksi laulu ryhmästä 2 alkukielellä

c) yksi laulu ryhmästä 3 äidinkielellä

Ohjelma esitetään ulkoa. Ohjelman kesto on noin 10 minuuttia.

Peruskurssi suoritetaan kaksiosaisena (pk1 ja pk2) tai vaihtoehtoisesti yhtenä kokonaisuutena (pk1+2), ks. laulun peruskurssi 2

Arviointi

asteikolla 1-5

lautakunnan palaute

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 1, suoritus voi olla kesken (kurssiin ilmoittautumiseen tarvitaan opettajan vahvistus opetukseen osallistumisesta)

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu laulun peruskurssi 1

Laulun peruskurssi 2

Tavoitteet

Oppilas hallitsee äänenkäyttönsä perustaitoja, tuntee eri tyylikausia edustavaa laulumusiikkia ja kykenee ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Oppilas saa lisää esiintymisvarmuutta ja kykenee pienimuotoisien musiikkikokonaisuuksien esittämiseen konserttitilanteissa sekä musisoimaan yhdessä toisten kanssa.

Sisältö

Vähintään seuraavan ohjelmiston harjoittaminen opettajan harkinnan mukaan:

- 1) Vaccai: Metodo Pratico (Edition Peters, Nr. 2073 b, Original Edition) vokaliisit:

I b, II b, V, VII ja VIII a sekä mahdollisesti muita vokaliiseja

- 2) kolme laulua tai aariaa renessanssin ja / tai barokin ajalta alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 2)

- 3) 12 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä lied-ohjelmistosta alkukielellä (vähintään yksi Bachin, Beethovenin, Brahmsin, Haydnin, Mozartin, Schubertin, Schumannin ja Wolfin laulu ohjelmistoluettelon osastosta 3a)

- 4) 15 suomalaista laulua alkukielellä (ainakin suomen- ja ruotsinkielellä, ohjelmistoluettelon osasto 7, lähinnä 7b ja 7d), lauluista enintään viisi on kansanlauluja. Tämän osaston lauluista voi 1/3 olla ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä.

Ohjelmistoryhmissä 2 - 4 tulee olla yhteensä vähintään 30 laulua. Ohjelmiston vaikeusaste on ohjelmistoluettelon 3 (- 4) tason mukainen.

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista ja ryhmäopetusta sekä esiintymisiä lukuvuosittain

Suoritukset

I Ohjelmiston harjoittaminen ja esiintyminen lukuvuosittain

II Kurssisuoritus

a) yksi Vaccain vokaliisi (arvotaan)

b) yksi laulu ryhmästä 2 alkukielellä

c) kaksi laulua ryhmästä 3 alkukielellä

d) kaksi laulua ryhmästä 4 alkukielellä (toinen suomeksi, toinen ruotsiksi tai ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä)

Ohjelma esitetään ulkoa, paitsi Vaccain vokaliisi. Ohjelman kesto noin 15 minuuttia

Arviointi

asteikolla 1-5

lautakunnan palaute

Edeltävät suoritukset
musiikin perusteet 3, suoritus voi olla kesken (kurssiin ilmoittautumiseen tarvitaan opettajan vahvistus opetukseen osallistumisesta)

Korvaavat suoritukset
jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu laulun peruskurssi 2

Laulun yhdistetty peruskurssi

Sisältö

Laulun peruskurssit 1 ja 2 voidaan vaihtoehtoisesti suorittaa yhtenä kokonaisuutena, jolloin ohjelmiston laajuus on vähintään 50 laulua siten määriteltynä, että peruskurssien 1 ja 2 ohjelmistot yhdistetään.

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista ja ryhmäopetusta sekä esiintymisiä lukuvuosittain

Tavoitteet, suoritukset, arviointi sekä edeltävät ja korvaavat suoritukset kuten peruskurssissa 2

Laulun I kurssi

Tavoitteet

Oppilas kehittää edelleen äänenkäyttönsä perustekniikkaa ja tutustuu peruskurssitasoa vaativampaan eri tyylikausia edustavaan laulumusiikkiin. Oppilas harjaantuu itsenäiseen työskentelyyn, hänen musiikillinen ilmaisukykynsä laajenee ja esiintymistaitonsa varmistuvat. Oppilas kykenee musiikilliseen vuorovaikutukseen musisoidessaan yhdessä toisten kanssa.

Sisältö

Vähintään seuraavan ohjelmiston harjoittaminen opettajan harkinnan mukaan:

1) Vaccai; Metodo Pratico (Edition Peters, Nr. 2073b, Original Edition): Vaccain ne vokaliisit, jotka eivät kuulu laulun peruskurssin 2 (1+2) ohjelmistoon sekä mahdollisesti muita vokaliiseja

2) viisi laulua tai aariaa renessanssin ja / tai barokin ajalta alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 2)

3) 20 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä lied-ohjelmistosta alkukielellä (vähintään kaksi Bachin, Beethovenin, Brahmsin, Haydnin, Mozartin, Schubertin, Schumannin ja Wolfin laulua ohjelmistoluettelon osastoista 3a ja 3b)

4) viisi myöhäisromanttista, impressionistista tai vielä uudemman tyylistä sävellystä alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 4)

5) viisi oratorio-, kantaatti-, ooppera- tai operettiaariaa alkukielellä tai suomeksi, yksi aarioista voi olla musikaali- tai laulunäytelmäsävelmä, resitatiivi ei ole pakollinen (ohjelmistoluettelon osasto 5)

6) viisi pohjoismaista (ei suomalaista) laulua (ohjelmistoluettelon osasto 6)

7) 20 suomalaista eri sävellystyylistä laulua alkukielellä (ainakin suomen- ja ruotsinkielellä, ohjelmistoluettelon osasto 7), lauluista vähintään viisi on 1700- ja 1800-lukujen sävellyksiä (ohjelmistoluettelon osasto 7b) ja vähintään viisi on tonaliteetiltaan uudentyylisiä sävellyksiä (ohjelmistoluettelon osasto 7c). Tämän osaston lauluista voi 1/3 olla ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä.

Ohjelmistoryhmissä 2 - 7 tulee olla yhteensä vähintään 60 laulua. Ohjelmiston vaikeusaste on pääasiallisesti ohjelmistoluettelon 3 tason mukainen.

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista ja ryhmäopetusta sekä esiintymisiä lukuvuosittain

Suoritukset

I Ohjelmiston harjoittaminen ja esiintymisen lukuvuosittain

II Kurssisuoritus

a) kaksi Vaccain vokaliisia (XV pakollinen, toinen arvotaan)

b) Oppilas valmistaa seitsemän laulun kokonaisuuden siten, että ohjelmistoryhmistä 2-6 on yksi laulu jokaisesta ryhmästä ja ryhmästä 7 on kaksi laulua, toinen suomeksi, toinen ruotsiksi tai ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä. Jos pohjoismainen laulu on ruotsinkielinen, ei toista suomalaista laulua tarvitse esittää ruotsiksi. Ohjelma esitetään pääsääntöisesti alkukielellä tai poikkeustapauksessa jollakin toisella yleisesti esityskieleksi vakiintuneella kielellä ja ulkoa, paitsi Vaccain vokaliisit sekä kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset. Ohjelman kesto 15-25 minuuttia.

Arviointi

asteikolla 1 - 5

lautakunnan palaute

Edeltävät suoritukset

laulun peruskurssi 2 tai yhdistetty peruskurssi

musiikin perusteet 5, suoritus voi olla kesken (kurssiin ilmoittautumiseen tarvi-

taan opettajan vahvistus opetukseen osallistumisesta)
Korvaavat suoritukset
jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu laulun I kurssi

Laulun C-kurssi	LISÄOPETUS
-----------------	------------

Tavoitteet

Oppilas hallitsee eri laulutyyplejä sekä niiden edellyttämiä tulkintatapoja ja laulutekniikoita. Hän harjaantuu ylläpitämään monipuolista ohjelmistoa sekä suunnittelemaan ja kohtalaisen laajoja musiikkikonaisuuksia konserttitilanteessa. Oppilaan musiikillinen ilmaisukyky monipuolistuu, esiintymisvarmuus lisääntyy ja musiikilliset vuorovaikutustaidot kehittyvät. Oppilas kykenee itsenäiseen harjoitteluun, osaa arvioida edistymistään ja kykenee löytämään tarvittaessa uudenlaisia lähestymistapoja ja ratkaisumalleja.

Sisältö

Vähintään seuraavan ohjelmiston harjoittaminen opettajan harkinnan mukaan:

- 1) Marchesin vokaliisit op. 15, numerot I-X
- 2) viisi laulua tai aariaa renessanssin ja / tai barokin ajalta alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 2)
- 3) 25 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä ohjelmistosta alkukielellä (vähintään kaksi Bachin, Beethovenin, Brahmsin, Haydnin, Mozartin, Schubertin, Schumannin ja Wolfen laulua ohjelmistoluettelon osastoista 3a ja 3b)
- 4) viisi myöhäisromanttista, impressionistista tai vielä uudemman tyylistä sävellystä mieluiten alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 4)
- 5) viisi oratorio-, kantaatti- tai oopperaariaa resitatiiveineen, soolokantaattia tai ensemblelaulua alkukielellä tai suomeksi, aarioista yksi voi olla musikaalisävelmä tai operettiaaria (ohjelmistoluettelon osasto 5)
- 6) viisi pohjoismaista (ei suomalaista) laulua alkukielellä (ohjelmistoluettelon osasto 6)
- 7) 25 suomalaista eri tyyliä edustavaa laulua alkukielellä (ainakin suomen- ja ruotsin kielisiä) joista vähintään viisi on tonaalisesti uudentyyllisiä sävellyksiä (ohjelmistoluettelon osasto 7). Tämän osaston lauluista voi 1/3 olla ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä.

Ohjelmistoryhmissä 2-7 tulee olla yhteensä vähintään 70 laulua. Ohjelmiston vaikeusaste on pääasiallisesti ohjelmistoluettelon 2 ja 3 tasojen mukainen.

Ryhmiä 3, 4 ja 7 ohjelmistoon sisältyvä yksittäinen laulu voidaan sisällyttää B-kurssin ohjelmistoon uudestaan sarjan osana. Samaa sävellystä ei kuitenkaan saa esittää eri kursseja suoritettaessa lukuun ottamatta B-kurssiin liittyvää taiteellisen valmiuden koetta, kun esitetään koko sarja.

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista ja ryhmäopetusta sekä esiintymisiä lukuvuosittain

Suoritukset

I Ohjelmiston harjoittaminen ja esiintymisen lukuvuosittain

II Kurssisuoritus

- a) Marchesi: n:o X pakollinen, jonka lisäksi yksi laulu arvotaan
- b) yksi laulu ryhmästä 2 alkukielellä
- c) kaksi laulua ryhmästä 3 alkukielellä
- d) yksi laulu ryhmästä 4, lauluista ainakin toinen alkukielellä
- e) yksi laulu ryhmästä 5 alkukielellä tai suomeksi
- f) yksi laulu ryhmästä 6
- g) kaksi laulua ryhmästä 7, lauluista toinen lauletaan suomeksi, toinen ruotsiksi tai ulkomaisen oppilaan omalla äidinkielellä (jos pohjoismaainen laulu on ruotsinkielinen, ei tässä yhteydessä tarvitse laulaa ruotsinkielistä sävellystä)

Ohjelma esitetään pääsääntöisesti alkukielellä tai poikkeustapauksessa jollakin toisella yleisesti esityskieleksi vakiintuneella kielellä ja ulkoa, paitsi Marchesin vokaliisit sekä kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset.

Ohjelman kesto on 20-30 minuuttia.
Arviointi
asteikolla 1 – 5 (täsmennettynä asteikolla 1 – 25)

lautakunnan palaute
Edeltävät suoritukset
musiikin laaja oppimäärä
säveltapailun C-kurssi, suoritus voi olla kesken (kurssiin ilmoittautumiseen tarvitaan opettajan vahvistus opetukseen osallistumisesta)

Pianonsoiton peruskurssi (laulajat)

Tavoitteet

Oppilas oppii pianonsoiton perustekniikkaa sekä sujuvasti lukemaan, hahmottamaan ja soittamaan moniäänistä nuottitekstiä tukeakseen oman lauluohjelmistonsa opiskelua.

Sisältö

Pianonsoiton peruskurssin 1 ohjelmistoluetteloon kuuluvien sooloteosten harjoittaminen valikoiden opettajan harkinnan mukaan. Lisäksi harjoitusaineistona voidaan käyttää lauluohjelmistosta esim. Vaccain *Metodo pratico –vokaliiseja* (Edition Peters), Marchesin vokaliiseja op.15, *Unterrichtslieder* (Edition Peters) - laulukokoelmaa ja *Laulutunti* (Fazer) -laulukokoelmaa yms. vaihdellen eri lauluäänityypeille.

a) kurssisuoritusohjelmaan verrattuna vähintään viisinkertaisen, pääsääntöisesti etydeihin painottuvan ohjelmiston harjoittaminen

b) opettajan valitsemat 12 asteikkoa sekä kolmisoinnut vastaavista sävellajeista kahden oktaavin alalla molemmilla käsillä yhtä aikaa ohjelmistoluettelon asteikkoliitteen mukaisesti

c) prima vista soittoa

Opetus- ja työmuodot

Henkilökohtaista opetusta lukuvuosittain

Suoritukset

I Ohjelmiston harjoittaminen

II Kurssisuoritus

a) etydi tai muu motorisesti vaativa teos

b) kaksi sävellystä, joista ainakin toinen on vähintään peruskurssi 2 –tasoa edustava laulu "vapaasti toteutettuna" (= ei säestystehtävä)

c) asteikkoja ja kolmisointuja lautakunnan valinnan mukaan

d) prima vista

Sävellykset esitetään ulkoa.

Arviointi

kurssiohjelma asteikolla 1-5

prima vista suoritettu / uusittava

lautakunnan palaute

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 1, suoritus voi olla kesken (kurssiin ilmoittautumiseen tarvitaan opettajan vahvistus opetukseen osallistumisesta)

Korvaavat suoritukset

pianonsoiton peruskurssi 1

Kuorolaulu

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kuorossa opetetaan kuorossa laulamista ja toimimista. Monipuolisen ohjelmiston avulla kuorolaiset tutustuvat musiikin eri tyyleihin ja esityskäytäntöihin. Kuoroharjoitusten alussa pidettävässä äänenharjoitusosudessa harjoitellaan äänenkäytön ja laulamisen perusteita. Kuorossa laulaminen kehittää kuorolaisen yhteismusisointikykyä, musiikin perusteiden taitoja ja korvan herkkyyttä. Konsertit, oopperaprojektit ja muut yhteisproduktiot kehittävät esiintymistaitoa ja monipuolista luovaa ilmaisua. Kuorolaisena toimiminen opettaa myös vuorovaikutustaitoja. Erilaisilla luottamus- tehtävissä ja pitkäjänteisessä työskentelyssä kuorolainen oppii vastuullisuutta.

Opetus- ja työmuodot

Kuorolaiset osallistuvat säännöllisesti kuoron viikoittaisiin harjoituksiin ja lukuvuosittaisille kuoroleireille sekä esiintyvät kuoron konserteissa ja muissa esiintymisissä. Viikoittaista opetusta on kuoron tason mukaan 90 – 150 min.

Kuorot

Oppilaat voivat laulaa seuraavissa Helsingin Konservatorion ja Suomen Kuoro-opiston yhteisissä kuoroissa, joita ovat

Galante-valmennuskuoro,

Lapsi- ja nuorisokuoro Galante,

Suomalaisen Poikakuoron juniorit,

Suomalainen Poikakuoro,

All 4 Voices ja

Kamarikuoro Audite.

Myös muut kuin konservatorion oppilaat voivat tulla mukaan kuoroihin. Kuorojen koelaulut järjestetään syyslukukauden alussa.

Lied-koulutus

Tavoitteet

Oppilas saa yleiskuvan keskeisimmästä liedohjelmistosta, oppii laulutaitteen tyylejä ja tulkintaa sekä analysoimaan käsiteltävät teokset.

Sisältö

Liedin tyylikaudet, säveltäjien suhde runouteen, säestävän instrumentin merkitys ja laulamisen tyylit.

Ohjeelliset opetus- ja työmuodot

Duo-opetusta ja ryhmätunti viikoittain lukuvuoden aikana sekä itsenäistä

työskentelyä ja harjoittelua partnerin kanssa.

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Esiintyminen lied-luokan konserteissa lukukausittain

III Laulajat kääntävät esitettävien laulujen tekstit äidinkielellensä

Arviointi

sanallinen palaute

osallistumismerkintä

Edeltävät suoritukset

laulun peruskurssi 2 tai yhdistetty peruskurssi (laulajat)

pianonsoiton I kurssi (pianistit)

Ensemblelaulu

Tavoitteet

Oppilas oppii laulamaan yhtyeessä korrepetiittorin, ohjaajan tai / ja kapellimestarin ohjauksella sekä tutustuu ja oppii harjoittelemaan keskeistä ooppera-, ope-retti- ja oratorio-ohjelmistoa sekä musiikin että tekstin kautta lähestyen.

Sisältö

Duettoja, tertsettejä sekä suurempia kokoonpanoja lähinnä ooppera-, operetti ja oratorio-ohjelmistosta.

Opetus- ja työmuodot

Pienryhmäopetusta korrepetiittorin ja / tai harjoituskapellimestarin johdolla. Mahdollisuuksien mukaan osallistuminen näyttämö-Periodiin ohjaajan johdolla.

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Teosten esittäminen joko konserttiversioina tai ohjatussa ensemblekonsertissa näyttämöllä

Arviointi

sanallinen palaute

osallistumismerkintä

Edeltävät suoritukset

vähintään laulun peruskurssi 2, riittäväksi todettu laulutaito kurssille osallistumiseen

Musiikin perusteet 1, alkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikin-teorian peruskäsitteitä kuten perussanas-toa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, tahtiosoituksia, nuottikirjoituksen periaat-teita ja etumerkinnot yhteen etumerkkiin asti.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia runosävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- g-avain
- nuottinimet ja oktaavialat (1- ja 2-viivainen)
- laulunimet: do, re, mi, fa, so, la
- rytmiooppia: tasajakoinen tahtilaji (erilaisin aika-arvoin)
- ääniraudan käytön harjoittelua
- intervallit priimistä suureen terssiin (solmisaation avulla)

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

a) kirjallinen koe

b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

avain musiikin perusteisiin (valinnainen suoritus)

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 1, jatkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanas-toa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, tahtiosoituksia, nuottikirjoituksen periaatteita ja etumerkinnot kahteen etumerkkiin asti.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia runosävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- nuottinimiä
- sävellajeja: duuri ja luonnollinen molli 2 etumerkkiin asti
- rytmiooppia: tahtiosoitukset 3/4 ja 5/4 erilaisin iskualoin, vaihtuva tahtilaji 2/4 < > $\frac{3}{4}$
- laulunimistä lisäksi: ti
- intervalleista lisäksi: kvartti ja kvintti
- ääniraudan solfanimen määrittelyminen

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
- II Osallistuminen kuulusteluihin
- a) kirjallinen koe
- b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
musiikin perusteet 1, alkava

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 2, alkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, ymmärtää erilaisia tahtiosoituksia ja tahtilajeja sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia laulusävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- oktaavialat: kolmiviivainen oktaaviala
- rytmiooppia: synkooppi, kohotahti
- tahtiosoitukset: 4/4 ja C erilaisin iskualoin
- laulunimistä lisäksi: fi ja si
- intervalleista lisäksi: seksti, septimi ja oktaavi
- sävellajit: kolmeen ylennys- ja alennusmerkkiin
- asteikot: harmoninen ja melodinen molli

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
- II Osallistuminen kuulusteluihin
- a) kirjallinen koe
- b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 1, jatkava, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 2, jatkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin yksinkertaisia tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa sointufunktioita, musiikinteorian peruskäsitteitä kuten perussanastoa, nuottien ja taukojen aika-arvoja, ymmärtää erilaisia tahtiosoituksia ja tahtilajeja sekä nuottikirjoituksen periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia laulusävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- oktaavialat: pieni oktaavi
- rytmiooppia: synkooppi, kohotahti
- tahtiosoitukset: 2/2 ja alla breve – symboli erilaisin iskualoin, 2/8, 6/8 sekä kolmivaihtoiset tahtilajit
- laulunimistä lisäksi: ta, di ja ri
- intervalleista lisäksi: ylinouseva kvartti ja vähennetty kvintti
- sävellajit: neljään ylennys- ja alennusmerkkiin
- sointufunktiot ja niiden tunnistaminen kuuntelemalla: toonika-, subdominantti- ja dominanttisoinnut
- kolmisointujen laadut: duuri, molli ja vähennetty

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 45 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

- I Osallistuminen opetukseen
- II Osallistuminen kuulusteluihin
- a) kirjallinen koe
- b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 2, alkava vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 3, alkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin taidemusiikissa käytettyjä tonaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikissa esiintyviä sointukulkuja ja osaa analysoida niitä.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään länsimaista taidemusiikkia, minkä avulla opitaan musiikin perusasioita, kuten

- nuottiavaimista basso- eli f-avain
- oktaavialat: suuri oktaavi
- rytmiooppia: 1/32 –nuotti, trioli poikkeusjakona
- laulunimistä do:n vaihto, helpot modulaatiot
- sävellajit: viiteen ylennys- ja alennusmerkkiin
- kolmi- ja nelisointujen eri muodot, kaikki asteet, sointuanalyysi

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 60 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

a) kirjallinen koe

b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 2, jatkava vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 3, jatkava

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin tonaalisia ja modaalaisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa keskeisimpiä sointukulkuja kuuntelemalla, osaa laulaa yksinkertaisia melodioita prima vista.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään suomalaisia laulusävelmiä. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita kuten nuottinimiä, duuri- ja mollisävellajeja, rytmiooppia, säveltapailua ja prima vista -laulua.

- rytmiooppia: tahtiosoituksista 2/1 ja 4/2
- intervalleista lisäksi: nooni ja desimi sekä kaikki ylinousevat ja vähennetyt oktaaviin asti
- sävellajit: renessanssin moodit, kvinttiympyrä
- sointuoppi: kadenssi kuuntelu
- diktaatteina rytmejä sekä 1-äänisiä ja helppoja 2-äänisiä melodioita

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 60 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

a) kirjallinen koe

b) laulukoe

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 3, alkava vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteiden kursseista 1 - 3 voidaan järjestää myös aikuisille oppilaille tarkoitettu yhdistetty peruskurssi.

Musiikin perusteet 4

Tavoitteet

Oppilas tutustuu länsimaisen taidemusiikin kulttuuriperintöön, oppii kuuntelemaan musiikkia ja sanallisesti kuvailemaan kuulemaansa musiikkia. Kurssilla saatavat tiedot lisäävät oppilaan musiikillista yleissivistystä ja tukevat hänen instrumentti- ja yhteismusisoinnin opintojaan.

Sisällöt

Opetuksen sisältönä ovat

- soitintuntemuksen perusteet
- musiikin tyylikaudet keskiajasta 1900-luvulle, aikajana, yleiset piirteet, eri tyylikausia edustavan musiikin kuulonvarainen tunnistaminen
- musiikin yleiset piirteet, teoksia, musiikin lajeja ja säveltäjiä barokista romantiikkaan
- yleiskatsaus musiikkiin ja muihin taiteisiin

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta, musiikin kuuntelua, keskustelua, ryhmätöitä ja esseitä sekä 4-5 konserttikäyntiä

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen ja konserttikäynteihin

II Opettajan antamien tehtävien tekeminen

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1 – 5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 3 (kurssit voidaan suorittaa myös yhtä aikaa)

Korvaavat suoritukset
jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa
suoritettu vastaava kurssi

Musiikin perusteet 5

Tavoitteet

Oppilas osaa laulaa ja merkitä muistiin länsimaisen taidemusiikin tonaalisia ja modaalisia melodioita ja rytmejä, tunnistaa musiikinteorian käsitteitä kuten perussastoa, kadenssaalisia kulkuja, erilaisia tahtilajeja ja niiden perinteisiä esityskäytäntöjä, nuottikirjoituksen moniselitteisiä periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään katkelmia länsimaisen taidemusiikin merkkiteoksista renessanssista myöhäisromantiikkaan. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita kuten intonaation vaihtelua, kadenssien tunnistamista, modaalisten asteikkojen eroa duuri- ja mollisävellajeihin, perustahtilajien lisäksi yhdistetyt ja tavallisimmat vaihtojakoiset tahtilajit, säveltapailua ja prima vista -laulua sekä 1- ja 2-äänisten melodioiden kirjoittamista kuuntelun perusteella.

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
musiikin perusteet 4, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 6

Tavoitteet

Oppilas osaa analysoida pienimuotoisia länsimaisen taidemusiikin teoksia, tunnistaa musiikinteorian käsitteitä kuten perussastoa, sointujen funktioita, erilaisia sointumuotoja, kadenssaalisia kulkuja, erilaisia tahtiosoituksia ja niiden perinteisiä esityskäytäntöjä, nuottikirjoituksen moniselitteisiä periaatteita.

Sisältö

Opetusmateriaalina käytetään katkelmia länsimaisen taidemusiikin merkkiteoksista renessanssista myöhäisromantiikkaan. Niiden avulla opitaan musiikin perusasioita kuten lisää nuottinimiä, klaaveja, kadenssien ja laajempien sointumuotojen ja tunnistamista ja muodostamista, modaalisten asteikkojen eroa duuri- ja mollisävellajeihin, perustahtilajien lisäksi yhdistetyt ja tavallisimmat vaihtojakoiset tahtilajit.

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
musiikin perusteet 5, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa suoritettu vastaava kurssi, osaaminen voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 7

Tavoitteet

Oppilas osaa kirjoittaa annetun basson-sävelen ja numeromerkintöjen perusteella kolmi- ja nelisointujen eri muodot ja tavallisimmat muunnosoinnut sekä hallitsee äänenkuljetuksen perusteet kirjoittaen ja soittaen.

Sisältö

Sointujen numeromerkinnät, sointujen funktionaalinen yhdistäminen, hajasävelten käyttö ja soolomelodian säestäminen. Oppimateriaalina käytetään barokin aikakaudella sävellettyä musiikkia.

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta 90 minuuttia viikoittain lukuvuoden ajan

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen

II Osallistuminen kuulusteluihin

Arviointi

Opettaja arvioi suorituksen kollegan avustamana asteikolla 1-5.

Edeltävät suoritukset
musiikin perusteet 6, vähintään tyydyttävän (2/5) tiedoin

Korvaavat suoritukset
jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa
suoritettu vastaava kurssi, osaaminen
voidaan testata tasokokeella

Musiikin perusteet 8

Tavoitteet

Oppilaan musiikillisen kulttuuriperinnön tuntemus syvenee, hän saa lisää valmiuksia kuunnella musiikkia ja kuvailla kuulemaansa. Kurssilla saatavat tiedot lisäävät oppilaan musiikillista yleissivistystä ja tukevat hänen instrumentti- ja yhteismusisoinnin opintojaan.

Sisällöt

Opetuksen sisältönä ovat

- soitintuntemus
- musiikin tyylikausien kertaaminen keskiajasta romantiikkaan
- 1900-luvun musiikin suuntauksia
- suomalainen ja skandinaavinen musiikki
- musiikin historian (populäärit) lähdemateriaalit

- katsaus musiikkiin ja muihin taiteisiin erityisesti 1900-luvulla ja pohjoismaissa

Opetus- ja työmuodot

Ryhmäopetusta, musiikin kuuntelua, keskusteluja, ryhmätöitä ja esseitä, esitelmiä sekä 4-5 konserttikäyntiä

Suoritukset

I Osallistuminen opetukseen ja konserttikäynteihin

II Opettajan antamien tehtävien tekeminen

Arviointi

Opettaja arvioi suoritukset asteikolla 1 – 5.

Edeltävät suoritukset

musiikin perusteet 5 ja 6

Korvaavat suoritukset

jossakin toisessa musiikkioppilaitoksessa
suoritettu vastaava kurssi

ARVIOINNIN KOHTEEN JA ARVIOINTIKRITEERIT
Instrumenttitaidot / Peruskurssit ja I kurssi

ARVIOINNIN KOHDE	ERINOMAINEN 5	HYVÄ 3	HYVÄKSYTTY 1
1. Tekninen suoriutuminen	Oppilaan esitykset ovat teknisesti varmoja ja hallittuja.	Oppilaan esitykset ovat teknisesti enimmäkseen varmoja ja melko hallittuja.	Oppilaan esityksissä voi havaita kehittymässä olevan tekniikan piirteitä.
2. Melodian ja harmonian käsittely	Melodian muotoilu on ilmeikästä ja linjakasta. Sointujen käsittely on johdonmukaista ja perusteltua.	Melodiat ja sointupohja erottuvat toisistaan. Melodian muotoilu ja harmonioiden käsittely on melko varmaa.	Esityksessä voi havaita melodioiden muotoilua sekä hetkittäistä pyrkimystä melodian ja sointupohjan erotteluun.
3. Tempon ja rytmin käsittely	Esitystempot sopivat hyvin teosten karaktääreihin. Rytmin käsittely on elävää ja agogiikka luontevaa.	Esitystempot ovat enimmäkseen hallittuja. Rytmin käsittely on selkeää eikä esityksessä ole suuria rytmivirheitä.	Esityksen tempo ja rytmihahmot säilyvät tunnistettavina.
4. Muodon hahmottaminen	Oppilas hahmottaa musiikillisia kokonaisuuksia kunkin tyyllilajin mukaisesti.	Oppilas pystyy hahmottamaan eri sävellyksien pienoismuotoja.	Oppilas pyrkii hahmottamaan säikeitä.
5. Dynamiikan käyttö	Dynamiikan käyttö on vivahteikasta ja perusteltua.	Oppilaan esityksissä on dynaamista vaihtelua.	Oppilaan esityksissä on jonkin verran nyansseja.
6. Äänenmuodostus ja soinnin hallinta	Äänenmuodostus on ilmeikästä ja teknisesti moitteetonta.	Oppilaan äänenmuodostus on perustaltaan terve.	Oppilas osoittaa pyrkimystä terveeseen äänenmuodostukseen.
7. Sävelpuhtaus ja intonaatio	Esityksien sävelpuhtaus on hyvä.	Esityksien sävelpuhtaus on enimmäkseen hyvä.	Esityksien sävelpuhtaus on paikoitellen kelvollinen.
8. Tekstin käsittely (laulajat)	Laulettava teksti on selkeää ja ilmaisuvoimaista. Eri kielten ääntäminen on moitteetonta.	Artikulaatio ja eri kielten ääntäminen on enimmäkseen selkeää.	Artikulaatio ja eri kielten ääntäminen on osittain selkeää.
9. Musiikillinen ilmaisu	Musiikillinen ilmaisu on rikasta ja eläytyvää sekä sävellyksien tyylikausien mukaista.	Oppilas pyrkii elävään musiikilliseen ilmaisuun.	Oppilas osoittaa pyrkimystä musiikilliseen ilmaisuun.
10. Esiintyminen	Oppilaan esiintyminen on varmaa, vakuuttavaa ja luontevaa.	Oppilaan esiintyminen on kohtalaisen varmaa ja hän kykenee esittämään ohjelmansa harjoitetulla tavalla.	Oppilas pystyy esittämään ohjelmansa kokonaan läpi.
11. Prima vista	Nuotinluku on sujuvaa tempo oikea ja oppilas toteuttaa hyvin sävellyksen esitysmerkinnät.	Nuotinluku on varmahkoa vaikka tempo voi olla verkkainen ja horjuva.	Esitetty nuotinlukutehtävä on tunnistettavissa.
12. Muuta merkittävää	Oppilaan esityksissä voi olla muitakin huomionarvoisia piirteitä.		

Helsingin Konservatorio

Erinomainen 5	Esityksen kokonaisvaikutelma on vakuuttava, kurssitasoon nähden suurimmalta osaltaan erinomainen eikä miltään osin kovin puutteellinen.
Kiitettävä 4	Esityksen kokonaisvaikutelma on varma, siinä voi olla myös sekä erinomaisia että tason hyvä (3) piirteitä.
Hyvä 3	Esityksen kokonaisvaikutelma on kohtalaisen varma ja musikaalinen, eikä siinä ole merkittäviä soittoteknisiä puutteita.
Tyydyttävä 2	Esitys antaa paikoin musikaalisen vaikutelman, siinä voi olla myös sekä tason hyvä (3) että tason hyväksytty (1) piirteitä.
Hyväksytty 1	Esitys täyttää hyväksytyn tason. Kurssiohjelman hallinta jättää toivomisen varaa.

ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINTIKRITEERIT
Musiikin perusteet

ARVIOINNIN KOHDE	ERINOMAINEN 5	HYVÄ 3	HYVÄKSYTTY 1
1. Nuottikuva kirjoituksena	Oppilas hallitsee ja osaa lukea nuottikuvaa sekä tuottaa sitä erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää ja osaa lukea nuottikuvaa sekä tuottaa sitä kohtalaisesti.	Oppilas osoittaa ymmärtävänsä nuottikuvaa auttavasti.
2. Nuottikuva hahmoina	Oppilas hallitsee eri hahmojen kuten intervallien ja sointumuotojen merkityksen sekä tehtävät erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää eri hahmojen merkityksen ja tehtävät kohtalaisesti.	Oppilas ymmärtää joidenkin hahmojen merkityksen ja tehtävät auttavasti.
3. Sävellajit	Oppilas tuntee etumerkinät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat modaaliset ja kromaattiset muunnesävelet erinomaisesti.	Oppilas tuntee etumerkinät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat muunnesävelet kohtalaisesti.	Oppilas tuntee yksinkertaisimmat etumerkinät, sävellajit ja moodit sekä niissä tarvittavat muunnesävelet auttavasti.
4. Rytmien käsittely	Oppilas hallitsee tahtiosoituksen, tahtilajin, tempon, rytmin ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet erinomaisesti.	Oppilas ymmärtää tahtiosoituksen, tahtilajin, tempon, rytmin ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet kohtalaisesti.	Oppilas tunnistaa tahtiosoituksen, tempon, rytmin ja poikkeusjaot sekä muodon perusteet auttavasti.
5. Melodian käsittely	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi. Hän kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa agogiikaltaan ja dynamiikaltaan sen edellyttämin tavoin.	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi ja kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa kohtalaisesti.	Oppilas osaa kirjoittaa kuulemansa melodian nuottikuvaksi ja kykenee itsenäisesti harjoittelemaan esitettävää ohjelmistoa auttavasti.
6. Harmonia	Oppilas tunnistaa intervallit, soinnut, funktiot ja laajennetut kadenssit.	Oppilas tunnistaa intervallit, soinnut, funktiot ja erilaisia kadensseja.	Oppilas tunnistaa joitakin intervaleja, sointuja, funktioita ja kadensseja.
7. Sävelpuhtaus ja intonaatio	Oppilas ymmärtää ja osaa toteuttaa tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteet.	Oppilas ymmärtää tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteitä.	Oppilas ymmärtää tonaalisen ja modaalisen intonaation erityispiirteitä suuntaa-antavasti.
8. Prima vista	Oppilas osaa etsiä sävellajin ääniraudasta, kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja intonaatioltaan musikaalisesti.	Oppilas osaa etsiä sävellajin ääniraudasta, kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja intonaatioltaan ymmärrettävästi.	Oppilas kykenee esittämään annetun tehtävän rytmiltään ja säveliltään auttavasti.
9. Äänenkuljetus	Oppilas hallitsee tyylinmukaisen äänenkuljetuksen, hajasävelten käytön ja kykenee soittamaan continuousäestystä.	Oppilas osaa äänenkuljetuksen perusteet sekä kirjoittaen että soittaen.	Oppilas ymmärtää äänenkuljetuksen perusteita ja tuottaa auttavasti sävelkudosta kirjoittaen ja soittaen.
10. Muuta merkittävää	Oppilaan suoritteissa voi olla muitakin huomionarvoisia piirteitä.		

Helsingin Konservatorio

Erinomainen 5	Suoritteen kokonaisvaikutelma on vakuuttava, kurssitasoon nähden suurimmalta osaltaan erinomainen eikä miltään osin kovin puutteellinen.
Kiitettävä 4	Suoritteen kokonaisvaikutelma on varma, siinä voi olla myös sekä erinomaisia että tason hyvä (3) piirteitä.
Hyvä 3	Suoritteen kokonaisvaikutelma on kohtalaisen varma, eikä siinä ole merkittäviä puutteita.
Tyydyttävä 2	Suorite antaa paikoin vaikutelman asian ymmärtämisestä, siinä voi olla myös sekä tason hyvä (3) että tason hyväksytty (1) piirteitä.
Hyväksytty 1	Suorite täyttää hyväksytyn tason. Kurssiin kuuluvien taitojen hallinta jättää toivomisen varaa.